

НАУЧНО СТАНОВИЩЕ

относно

ПРЕГРАДНО СЪОРЪЖЕНИЕ ПО СУХОПЪТНАТА БЪЛГАРО-РУМЪНСКА ГРАНИЦА И ЗНАЧЕНИЕТО МУ ЗА ПРОТИВОЕПИЗОТИЧНИТЕ МЕРКИ, КАТО ЕЛЕМЕНТ ОТ ОБЩАТА СТРАТЕГИЯ ЗА БОРБА СЪС ЗАБОЛЯВАНЕТО АФРИКАНСКА ЧУМА ПО СВИНЕТЕ (АЧС)

През 2018 г. поради надвисналата опасност от пренос на болестта африканска чума по свинете (АЧС) в България Изпълнителна агенция по горите при министерство на земеделието, храните и горите (МЗХГ) спешно изгради четири лентова телена ограда с бодлива тел по сухопътната граница с Румъния, чиято цел бе да спира дивите животни в.т.ч. и дивите свине. Оградата защитава 133 км от сухопътната ни граница с Румъния. България си сътрудничи постоянно с Румъния в борбата с АЧС. Контролът върху движението на животни в.т.ч. диви свине се осъществява съвместно от службите на министерство на вътрешните работи (МВР), гранична полиция и ловците. Опаковки от синтетичната ароматна съставка WAM-Pogocol са били поставени на разстояние 60-70 м. една от друга, като ароматът им се запазва за период от 4-6 месеца в зависимост от сезона. По данни на ловци, наблюдавано е прескачане на оградата от индивиди диви свине, там където не са били поставяни опаковки от репелента.

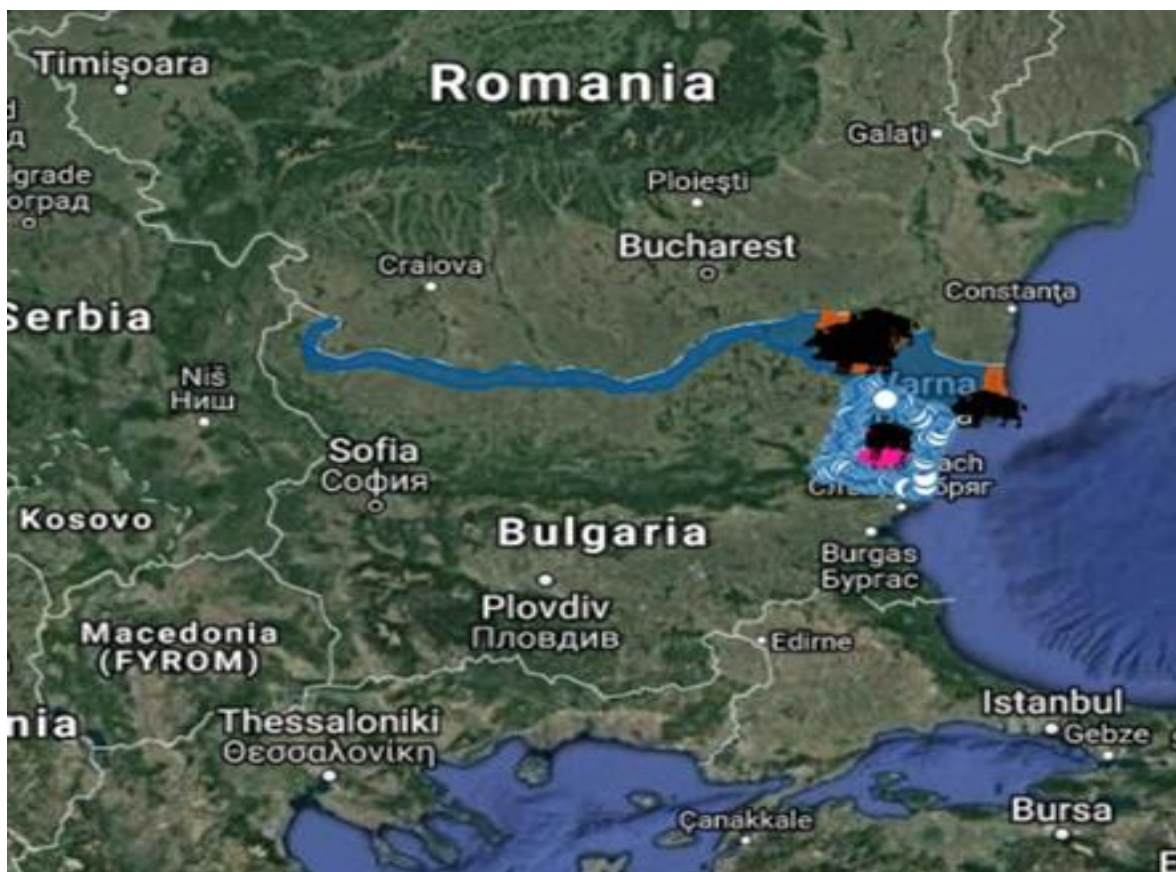
Дивата свиня се движи на табуни и излиза да търси храна най-вече през нощта така, че оградата служи да се засече евентуалното ѝ пресичане при движение на дивите свине. Откриването на поражения върху целостта на оградното съоръжение, нанесени от диви свине, могат да бъдат ценен източник за епизоотологията на заболяването АЧС чрез даването на индикация за усилено движение (сентинелна функция) и материализиране на данни за посоката на движение, големина на стадата и състава им при извършване на епидемиологично проучване на мястото на евентуален пробив или движение в близост с преградното съоръжение. АЧС е трансгранична болест и тя изисква „трансгранично мислене,“ и общи транс-гранични действия от двете страни на границата. Това на практика означава, че е много важно да се знае за разпространението на заболяването АЧС на наша територия (пък това важи и за другите транс-гранични

инфекции, за които БАБХ извършва надзор), но още по-важно от епизоотологична гледна точка е да се знае какво става и от другата страна на границата, респективно оградното съоръжение. За това Р. България и Р. Румъния следва да си сътрудничат при осъществяване на надзора на заболяването АЧС в крайграничните райони по сухопътната и водната ни граници. Периодичния обмен на информация и изграждането на доверие между местните компетентни служби, отговорни за този надзор паралелно на границата ще са от особено значение в бъдеще.

Първият случай на африканска чума при дива свиня в Р. България бе установен край гр. Кайнарджа, обл. Силистра на 23.10.2018 г. Нарушена бе целостта на оградното съоръжение. Намерено бе и първото мъртво прасе с потвърдена диагноза АЧС от Референтната лаборатория на Националния диагностичен научноизследователски ветеринарномедицински институт (НДНИВМИ). Мъртвото диво прасе бе открито непосредствено до самата телена ограда, на границата с Румъния, в която се бе оплело, при опит за преминаване на територията на България с табуна диви свине, идващ от Румъния. Съоръжението бе изпълнило сентинелната си (индикаторна) функция, за да покаже къде и кога се е случило събитието, посоката на движение, големината и състава на табуна, преминаващ границата ни с Румъния. В следствие въз основа на тези първични епизоотологични данни бяха определени и надзорните зони.

Тук е необходимо да се отбележи, че наблюденията сочат, че в много случаи дивите свине доближават оградното съоръжение и усещайки репелентната (отблъскващата) миризма на препарата WAM-Rogocol, синтетична ароматна съставка, наричана неправилно „вълча урина“, се връщат обратно. За това следва да има свободна от растителност ивица по протежение на оградата, за да се изследват следите, оставени от дивите свине.

За периода от 31 август 2018 г. до 20 март 2019 г. бяха потвърдени едно епизоотично огнище (ЕО) на АЧС при домашни свине в стопанство тип „задан двор“ в област Варна и 27 положителни за африканска чума диви свине в областите Силистра, Добрич и Варна. Последните бяха установени при диви прасета, открити при претърсване на регионите в резултат на изпълнение на надзорната програма на БАБХ.

Установено 1 ЕО на АЧС при домашни свине (Тутраканци) и случаи при дивни свине в областите Силистра, Добрич и Варна 31.10.2018- 20.03.2019 г.

Независимо, че вирусът на АЧС вече е установен на територията на трите области в североизточна България, за в бъдеще значението на преградното съоръжение следва да се запази и поддържа по следните причини:

- То е „индикатор“ за трансгранично преминаване на дивни прасета вече и в двете посоки, към България от Румъния, но и от България, към Румъния. Така, то се вписва в общата рамка на останалите противоепизоотични мерки на Националната стратегия за контрол и ерадикация на АЧС в България;
- Тази програма е комплексна, а ролята на преградното съоръжение следва да се разглежда като една неотделима част от нея;
- Огнища на АЧС при дивни свине все още се регистрират в областите Браила и Констанца на Румъния, но не и в непосредствена близост с оградното съоръжение.

Заклучение:

Още от вземането на решение за изграждане на преградното съоръжение по сухопътната ни граница с Румъния, позицията на ЦОРХВ е, че тази физическа бариера едва ли ще може механично да спре изцяло трансграничното преминаване на дивни

прасета между България и Румъния, но винаги сме го разглеждали като елемент, изпълняващ различни функции и като част от общата стратегия за борба с АЧС, както до появата на първия случай на трансграничен пренос на вируса на АЧС, така и след това. ЦОРХВ счита, че съоръжението е изпълнило своята роля досега и остава актуално като мярка в по-нататъшното прилагане на стратегията за борба с АЧС, като има своите специфични функции и място в нея.

Затова считаме, че:

- През 2019/2020 г. преградното съоръжение следва да се поддържа и редовно да се наблюдава за нарушаване на неговата цялост, тъй като това може да даде ценни данни за епизоотологичното проучване при евентуално трансгранично преминаване на диви свине и в двете посоки, и да подпомогне работата по изясняване движението на дивите свине по границата ни с Р. Румъния.
- Физическата бариерна функция на оградата бе изпитана в продължение на повече от една година. Категорични са фактите, от данните за надзора на АЧС за разпространението на огнищата (случаите) при диви свине в крайграничните зони, в подкрепа на общото становище за нейната все пак възпираща роля.
- Огнища на АЧС при диви свине все още се регистрират в областите Браила и Констанца на Румъния, но не и в непосредствена близост с оградното съоръжение.
- Поддържането и наблюдението над оградното съоръжение следва да продължава и получените епизоотологични данни следва да се документират и използват за нуждите на надзора на АЧС.

- *Други научни становища и актуална информация от областта на здравето, хуманното отношение и благосъстоянието на животните, антимикробната резистентност, както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига:*

<http://corhv.government.bg/>

<http://corhv.government.bg/?cat=27>

<http://corhv.government.bg/?cat=71>

ИЗГОТВИЛ:

Проф. Георги Георгиев, Д.В.М.Н.,

Директор на Център за оценка на риска по хранителната верига

07.11.2019 г.

гр. София, 1618, бул. "Цар Борис III" № 136

<http://corhv.government.bg>, corhv@mzh.government.bg

тел. 02/4273056